

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Irena Lipowicz

Warszawa, 20. VI. 2014

I.7005.7.2014.KM

Pan

Andrzej Gross

**Prezes Agencji Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa**

ul. Poleczki 33

02-822 Warszawa

Szanowny Panie Prezisie,

W dniu 10 września 2012 r. skierowałam wystąpienie do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (dalej: MRiRW) w sprawie niezgodności polskich przepisów dotyczących przyznawania pomocy w ramach działania „Ułatwienie startu młodym rolnikom” z prawem Unii Europejskiej. Niezgodność ta wynikała z uregulowania pojęcia „prowadzenie działalności rolniczej” w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Ułatwienie startu młodym rolnikom” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 201). Przepis § 2 ust. 2 pkt 1 tego rozporządzenia stanowi: „uznaje się, że osoba fizyczna prowadziła działalność rolniczą, jeżeli była właścicielem lub posiadaczem nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych co najmniej 1 ha, z wyłączeniem przypadku, gdy nabyła tę nieruchomość w drodze spadku, a w terminie 12 miesięcy od tego dnia dokonała zbycia tej nieruchomości albo udziału we współwłasności tej nieruchomości, jeżeli nieruchomość stanowi współwłasność”.

Z przytoczonego przepisu wynika więc, że za osobę prowadzącą gospodarstwo może być uznany każdy, kto był właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego, nawet jeżeli nie kierował tym gospodarstwem. Taka sytuacja miała miejsce w opisaniej

w wystąpieniu do MRiRW sprawie indywidualnej, w której żona rolnika była współwłaścicielką gospodarstwa, które nabyła jako niepełnoletnia osoba w drodze dziedziczenia, jednak faktycznie nim nie kierowała.

Jednocześnie rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz.U. UE. L.2005.277.1) zawierało w art. 22 postanowienie, że wsparcie dla młodych rolników jest udzielane osobom, które nie ukończyły 40 lat oraz po raz pierwszy podejmują działalność w gospodarstwie rolnym jako **kierujący gospodarstwem**. Obecnie wsparcie dla młodych rolników jest uregulowane rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz.U. UE. L.2013.347.487), które w art. 2 lit. n zawiera definicję, która jest analogiczna do przyjętej w poprzednio obowiązującym rozporządzeniu unijnym. Zgodnie z tą definicją, "młody rolnik" oznacza osobę, która w chwili składania wniosku ma nie więcej niż 40 lat, posiada odpowiednie umiejętności i kwalifikacje zawodowe i po raz pierwszy rozpoczyna działalność w gospodarstwie rolnym **jako kierujący tym gospodarstwem rolnym**.

W odpowiedzi na wystąpienie Rzecznika, Pani Zofia Szalczyk, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wskazała, że w przypadku ujęcia w programie rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014-2020 instrumentu wsparcia dla młodych rolników, podczas prac będą brane wnioski płynące z orzecznictwa sądowego oraz praktyki stosowania przepisów. Jednakże przyznawanie pomocy w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom” na 2014-2020 jest regulowane nadal tym samym rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zmienionym w części rozporządzeniem z dnia 17 kwietnia 2014 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2014 r. poz. 501), co oznacza, że dla uznania rolnika za rozpoczynającego działalność gospodarczą wystarczające jest przyjęcie, że on albo jego

mąż lub żona byli właścicielami gospodarstwa, niezależnie od kryterium faktycznego kierowania tym gospodarstwem.

Orzecznictwo sądów administracyjnych przyjęło, że wymienienie w rozporządzeniu przypadków, w których rolnik nie jest uznany za osobę rozpoczynającą działalność rolniczą, stanowi domniemanie, które może zostać obalone przez osobę ubiegającą się o pomoc. Takie stanowisko zajął Naczelny Sąd Administracyjny m.in. w wyroku z dnia 10 lutego 2011 r. o sygn. II GSK 124/10, z dnia 17 lutego 2011 r. o sygn. II GSK 234/10 oraz z dnia 17 lutego 2011 r. o sygn. II GSK 235/10. Z kolei organy administracji są zobowiązane do wyczerpującego rozpatrzenia całego materiału dowodowego w sprawie, automatyczna zaś dyskwalifikacja wniosku o pomoc bez dokładnego zbadania stanu faktycznego stanowi naruszenie prawa.

W związku z powyższym, ze względu na rozpoczęcie naboru wniosków o przedmiotową pomoc, przekazuję Panu Prezesowi powyższe uwagi dotyczące problemów z wykładnią i stosowaniem pojęcia osoby pierwszy raz podejmującej działalność.

Stosownie do przepisu art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się z uprzejmą prośbą o podjęcie działań w celu prawidłowego rozpatrywania przez organy Agencji wniosków osób, które zgodnie z rozporządzeniem były właścicielami gospodarstwa rolnego, jednak faktycznie nie kierowały pracą w gospodarstwie. Uprzejmie proszę o poinformowanie mnie o podjętych w tym zakresie działaniach.

Z poważaniem

Janusz Jędrzejko